

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi

Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra qarşıya qoyulan ilkin vəzifələrdən biri insan haqlarının qorunmasının təmin edilməsi məsələsi oldu. SSRİ deyilən "xalqlar həbsxanası"ndan xilas olan insanların əksəriyyətinin haqq və hüquqları Sovet rejimi tərəfindən tapdalanmışdır.

Məhz insanların müstəqil dövlətə sahib olub öz özgürlüyünə qovuşmaq, pozulan haqq və hüquqlarını bərpa etmək istəyi dövlətimizin yenicən bərpasına təkan verdi.

1991-ci ildə dövlət müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan Respublikasında insan haqlarının müdafiəsi və bu məsələnin ictimai və dövlət maraqları ilə vəhdət təşkil etməsi prosesi qanunvericilik aktı ilə təsbit olundu. Məlumdur ki, Azərbaycanda da insan hüquqları sahəsində islahatların aparılması, zəruri hüquqi bazanın və institusional əsasların formalaşması məhz Heydər Əliyevin 1993-cü ildə siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra baş verib. Siyasi ekspertlər qeyd edirlər ki, ən əsası isə H.Əliyev dövlətçiliyimizi təhdid edən təhlükəli tendensiyaları aradan qaldırırdıqdan, müstəqil Azərbaycanın ideoloji-iqtisadi əsaslarını möhkəmləndirdikdən az sonra müəllifi olduğu 1995-ci il Konstitusiyasında insan hüquq və azadlıqlarını təsbit etdi və hüquqi təminat altına aldı.

Bəli, Azərbaycanda insan haqları və ya Azərbaycanda insan hüquqları-1995-ci il noyabrın 12-də qəbul edilmiş Konstitusiyada Azərbaycanın əsas insan hüquq və azadlıqlarının həyata keçirilməsinə əsaslanan yeni dövlət quruculuğunun başlanğıcını qoymuşdur. Konstitusiyada ölkədə insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasının əsasını təşkil edir. Sənədin "Əsas insan və vətəndaş hüquqları və azadlıqları" adlı üçüncü fəsil insan hüquqlarının geniş dairəsini əhatə edən 48 maddəni özündə əks etdirir.

Azərbaycanda insan haqlarının qoyunması məsələsində dövlət və ictimai maraqlar üst-üstə düşür. Əlbəttə, ictimai maraq fərdi maraq anlayışı ilə əlaqələndirilməməlidir. İctimai maraqları tənzimləyən və müdafiə edən məhz dövlətdir. Müxtəlif ictimai birliklər, qeyri-

hökumət təşkilatları hüquqi imkanlarla ictimai maraqların müdafiə edilməsini gerçəkləşdirirlər. Bunu da ekspertlər qeyd edirlər.

Vətəndaşların haqlarının qorunması dövlətin qanunvericiliklə təsbit etdiyi bir məsələdir. İnsanların səhiyyə, təhsil, mənzil-məişət şəraiti ilə təmin olunması və sair amillər yüksək səviyyədə qorunur. Əlbəttə, Azərbaycanda ictimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi işinə mühüm töhfələr verən strateji amillərdən biri demokratik inkişaf istiqamətində mühüm nailiyyətlərin əldə edilməsi, o cümlədən bütün azadlıqların təmin olunmasıdır ki, biz bunu yaxından müşahidə edirik. Ekspertlər qeyd edirlər ki, ölkəmizdə reallaşdırılan çoxistiqamətli islahatlar birbaşa vətəndaşların rifahına, onların haqlarının təmin olunmasına yönəlib. Qeyd edilir ki, yerli ictimai qurumlar da insan haqlarının müdafiəsi istiqamətində fəaliyyət göstərir. Ekspertlərə görə, mövcud reallıqlar onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi siyasi, hüquqi, iqtisadi və institusional islahatlar öz yüksək bəhrəsini verir, nəticədə vətəndaş narahat edən problemlər aradan qaldırılır. Azərbaycanın demokratik inkişafının təqdirəlayiq olduğunu vurğulayan ekspertlər bildirirlər ki, ölkəmiz dünyaya spesifik xüsusiyyətlərə malik davamlı inkişaf modeli təqdim edib. Ekspertlərin fikrincə, əlamətdar haldır ki, Azərbaycanda iqtisadi və siyasi islahatlar paralel şəkildə aparılır və bir-birini tamamlayır. Ekspertlər qeyd edirlər ki, müstəqilliyinin ilk illərində bir sıra ciddi çətinliklərlə üzləşən Azərbaycan qısa müddətdə həm iqtisadi, həm də siyasi sahədə qarşıya qoyduğu əsas hədəflərə çatıb. Azad, demokratik cəmiyyət quruculuğuna nail olunması ölkəmizin müstəqillik illərində əldə etdiyi ən böyük uğurlardan biri

İnsan haqları - Azərbaycanda dövlət və ictimai maraqların vəhdəti..

kimi dəyərləndirilir. Bu da ekspertlərə məxsus fikirdir.

"Azərbaycanda insan haqlarının qorunması dövlət və ictimai maraqların ayrılmaz parçasıdır"

Qeyri-Hökumət Təşkilatları Forumunun (MQF) prezidenti Rauf Zeyni "Bakı-Xəbər"ə bildirdi ki, Azərbaycanda insan haqlarının ictimai və dövlət maraqlarının bir parçasına çevrilməsi üçün illərlə böyük işlər görüldü. Bu istiqamətdə etibarlı qanunvericilik bazasının formalaşdırıldığını deyən R.Zeyni qeyd etdi ki, bu il Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Heydər Əliyev ili" ilan olunub və insan haqlarının qorunmasını dövlətin vacib atributlarından birinə çevirən də məhz ulu öndər olub. "Ondan başlamaq istəyirəm ki, ulu öndər Heydər Əliyevin bütün qanunların aliliyinin təmin olunması, hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu prosesi, bundan irəli gələrək ən yüksək səviyyədə beynəlxalq münasibətlərin yadılması və Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artırılması istiqamətində başladığı mütərəqqi işi Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Həmişə deyirəm ki, ölkə Prezidentinin apardığı milli, bəşəri, mütərəqqi siyasət həm hüquqi bazanın yaradılması, hüquqi dövlətin bu təməllər üzərində qurulması, vətəndaş cəmiyyətinin paralel inkişafı və s istiqamətdə aparılan işlər beynəlxalq nüfuzumuza müsbət təsir edir. Bu da o deməkdir ki, Azərbaycanın apardığı milli, bəşəri və mütərəqqi siyasət öz nəticələrini verməkdədir. Müstəqilliyin ilk illərində bizim çoxlu problemlərimiz var idi. Onlardan biri də beynəlxalq təşkilatlarla idi. Beynəlxalq təşkilatlar zaman-zaman Azərbaycanda insan haqlarının vəziyyəti ilə bağlı yanlış məlumatlar yayıblar. Halbuki, onların yaydıqları informasiyalar həqiqəti əks etdirməyib. Onlar heç zaman Azərbaycanın səsinə səs verməyiblər.

BMT-nin qəbul etdiyi dörd qətnamə 30 il yerinə yetirilmədi, Avropa İttifaqı, Avropa Şurası, ATƏT-in Minsk qrupu və başqaları bizə reaksiya vermədilər. Azərbaycan 30 il səbrlə dayandı və onlardan ədalət gözləməyə, biz onu görmədik. Nəhayət, Azərbaycan özü regionda BMT-nin qətnamələrini icra etməli oldu. Yəni də beynəlxalq hüquq çərçivəsində etdi bunu. Amma Ermənistan heç bir beynəlxalq qanunlara məhəl qoymur...

Amma Azərbaycan həm regionda sülhün, sabitliyin yaranmasına, həm ölkə daxilində dövlətin və vətəndaş cəmiyyətinin inkişafına çox imkanlar yaratdı, bununla bağlı addımlar

atdı. Dövlət, özəl və ictimai sektorların paralel inkişafına dövlət tərəfindən şərait yaradıldı ki, bu inkişaf bütövlükdə dövlətimizin yüksəlişinə səbəb olsun. Azərbaycan dövlətinin səyləri nəticəsində Qarabağa böyük qayıdış prosesi başlayıb. Əhalinin ora köçürülməsi, orada da bələdiyyə, parlament seçkilərinin keçirilməsi kimi milli maraqlarımıza xidmət edən siyasi, iqtisadi sitemin bərpa edilməsi, təhlükəsizliyin təmin edilməsi regional əməkdaşlığın təmin

olunmasına xidmət edir. Azərbaycanda keçmiş məcburi köçkünlərin yenidən öz evlərinə qayıtması onların hüquqlarının bərpası istiqamətində çox mühüm addımdır. Bu gün Azərbaycanda insan haqlarının qorunması dövlət və ictimai maraqların ayrılmaz parçasıdır" - deyər R.Zeyni qeyd etdi.

İradə SARIYEVA

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.